

[Axel Dam.]
almindelig Sprogbrug at kalde en Mand hævn-gerrig, fordi han kræver Erstatning, f. Eks. af den Person, der har slaaet hans Vinduesruder itu.

Langt mere Vægt ligger der paa to andre Indvendinger mod Vederlagsprincipet, nemlig for det første, at der er Forbrydelser, der ikke kan opvejes ved nok saa stor materiel Erstatning, Mord f. Eks., og for det andet, at Forbryderen ofte — maaske oven i Købet oftest — vil være ude af Stand til at yde tilstrækkelig Erstatning, selv hvor Skaden kan vurderes i Penge. Men disse Indvendinger er dog ikke Grund nok til helt at opgive ethvert Krav om Erstatningsbod. Og Forbryderen har godt af at faa konstateret Omfanget af det Tab, han har forvoldt andre.

Med Hensyn til Sikringsboden eller den egentlige Straf, der skal afværge Gentagelse af Forbrydelsen, da maa denne naturligvis individualiseres efter Overtræderens Formuesomstændigheder. Den kan ikke sættes til et fast Beløb, alene efter Forseelsens Art, da den jo skal virke psykologisk. At tilføje Ærekrænkelser skal ikke gøres til et Privilegium for de velhavende, der har Raad til at betale en Minimumspris derfor. De skal kunne føle Straffen lige saa fuldt som de mindre velhavende eller den helt uformuende, der maa arbejde Bøden af. Derfor maa den af Domstolene ansættes under Hensyn til den paagældendes Formuesomstændigheder eller Indtægter.

Naar dette sker, og naar Bøden eventuelt kan arbejdes af, eller betales af under Politikontrol, eller sones ved Tvangsarbejde i Arbejdshuse, saa kan Bødestraffen godt — og vi mener, den bør det — gøres til den principale Strafferreform og Indespærring i Fængsel kun anvendes, hvor det er fornødent for at gennemføre Tvangsarbejde eller for at betrygge Samfundet mod farlige Forbrydere.

I begge Tilfælde er det meningsløst paa Forhaand at bestemme Indespærringens Varighed. I første Tilfælde, hvor Bøden skal arbejdes af ved Arbejdsydelser, maa Varigheden afhænge af, hvor hurtigt den dømt vil og kan indtjene det Beløb, han skal bøde udover, hvad hans Forplejning i Fængselet koster, for den skal han naturligvis ogsaa yde Vederlag for, ligesom

der maaske ogsaa burde kunne idømmes ham en ekstra Bøde, naar han ved falsk Vidneforklaring, Opsætsighed, Udslettelse af Forbrydelsens Spor eller lignende har voldt Retsvæsenet ekstraordinær Ulejlighed eller Udgift ved Opklaringen. I det andet Tilfælde, hvor det drejer sig om farlige og uforbederlige Forbrydere, bør Indespærringen kunne være ubegrænset.

Rigsadvokat Goll oplyser i en Kronik i „Nationaltidende“ for 23. November, at man i New South Wales i Australien ved Lov af 20. September 1905, Habitual criminal act, indførte livsvarig Forvaring med saadanne Resultater, at Forbrydelseerne gik ned fra 10,5 pr. 100 000 Indbyggere til 7,5, 7,2 og endelig 5,2 i de 3 følgende Aar. Loven medførte tillige en Indvandring af de løsgaaende Forbrydere til New Zealand, Victoria og Tasmania, der derefter maatte indføre lignende Bestemmelser. Forbryderne vil ikke drive deres Yndlingserhverv i et Land, hvor de har Udsigt til livsvarig Indespærring. Ogsaa den engelske Prevention of crime act af 1908 medførte lignende Resultater, nemlig en Nedgang fra 119 gennem nogle mellem-liggende Tal til 65, saa at Beretningen af 1914 kunde udtale: Statistikken har vist, at næsten alle grove Forbrydelser udføres af en Haandfuld haardnakkede Recidivister.

Indespærring paa ubestemt Tid, eventuelt paa Livstid, naturligvis forbundet med Arbejdspligt for de indespærrede, synes altsaa at være en meget praktisk Form for Samfundets Nødværge. Den ørkesløse Indespærring er i mere end en Henseende ørkesløs. Den er ikke en Gang pædagogisk, da man neppe bliver forbedret af at sidde i Forbedringshus. Som Opdragelse betragtet turde det være langt virkningsfuldere at give Forbryderen en praktisk Anskuelsesundervisning i Vederlagsprincippet gennem den her fremstillede Straffemaade, saa han erfarer, hvad hans Forbrydelse har kostet, og faar Lejlighed til at afbetale den Gæld, han er kommet i.

Mange af de Mennesker, vi idømmer Fængsel — eller Hæfte, som det nu skal kaldes —, er aldeles ikke farlige for deres Omgivelser i den Forstand, at det skulde være nødvendigt som Nødværge at indespærre dem, f. Eks. Mennesker, der har